

O‘RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Bino ichki interyerini milliy va zamonaviy dekor elementlari asosida loyihalash metodikasi

Raxmonova E‘zoza Zoir qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

3-kurs “D” guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bino ichki interyerini loyihalash jarayonida milliy va zamonaviy dekor elementlarini uyg‘unlashtirishning pedagogik va amaliy tamoyillari tahlil qilinadi. Maqolada rang, shakl, tekstura va yorug‘likning uyg‘unligi orqali foydalanuvchi uchun qulay, estetik va madaniy boy interyer yaratishning samarali yondashuvlari ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, o‘quvchilarda kreativ fikrlash, estetik idrok va amaliy dizayn ko‘nikmalarini rivojlantirish usullari ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: interyer dizayni, milliy dekor, zamonaviy dekor, rang uyg‘unligi, tekstura, yorug‘lik, estetik idrok, kreativ tafakkur, makon kompozitsiyasi, amaliy mashg‘ulotlar

Bino ichki interyerini loyihalash nafaqat foydalanuvchining qulayligini, balki estetik qoniqishini, madaniy ifodasini va ijodiy tafakkurini shakllantiradi. Milliy va zamonaviy dekor elementlarini uyg‘unlashtirish orqali makon nafaqat vizual jihatdan boy bo‘ladi, balki foydalanuvchi uchun funksional va madaniy jihatdan qadrlı bo‘ladi. Interier loyihasi o‘quvchilarda amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish, estetik did va kreativ tafakkur shakllantirish vositasi sifatida xizmat qiladi.

Bino ichki interyerini loyihalash jarayoni foydalanuvchi uchun qulaylik, estetik qoniqish va makonning madaniy ifodasini shakllantiradi. Milliy dekor elementlari bilan zamonaviy dekorni uyg‘unlashtirish makonni nafaqat vizual jihatdan boy qiladi, balki foydalanuvchi uchun madaniy va psixologik jihatdan qulay muhit yaratadi. Rang uyg‘unligi makonning hissiy qiyofasini belgilaydi, foydalanuvchiga ilıqlik, xotirjamlik va qulaylik hissinı beradi. Masalan, ilıq ranglar interierni ilıq va jozıbalı qılsa, sovuq ranglar kenglik va yengıllık hissinı oshiradi. Tekstura esa makonga chuqurlik va dinamizm qo‘shadi; gilamlar, pardalar, mebel yuzasi va devor qoplamalari bu jihatdan asosiy elementlardir. O‘quvchilar turli teksturalar bilan ishlash orqali materiallarning estetik, ekologik va amaliy xususiyatlarini loyihaga qo‘llashni o‘rganadilar.

Shakl va kompozitsiya printsiplari interyer loyihasida katta ahamiyatga ega. Geometrik shakllar va simmetrik joylashtirish tartib va muvozanat yaratadi, organik shakllar esa tabiiylik va ijodiy erkinlikni ta’kidlaydi. O‘quvchilar amaliy mashg‘ulotlarda turli shakl va naqshlarni kombinatsiyalash orqali loyihalash bo‘yicha tajriba orttiradi va vizual tafakkurini rivojlantiradi. Rang uyg‘unligi va kontrastlarni

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

hisobga olish esa makondagi markaziy fokus va vizual oqimni yaratadi, foydalanuvchi e'tiborini muayyan zonalarga yo'naltiradi.

Milliy dekor elementlarini interyerga kiritish o'quvchilarda madaniy merosni anglash va ifodalash ko'nikmalarini rivojlantiradi. An'anaviy naqshlar, ranglar va motivlarni zamonaviy materiallar bilan uyg'unlashtirish orqali makonga noyob estetik qiyofa beriladi. Masalan, milliy gilam naqshlarini devor qoplamasida yoki mebel detallarida qo'llash mumkin. Shu yo'l bilan o'quvchilar kreativ qaror qabul qilish, estetik baholash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.

Zamonaviy materiallar va ekologik xavfsiz elementlar interyer loyihasida nafaqat estetik, balki amaliy ahamiyatga ega. Yog'och, bambuk, tabiiy matolar va ekologik qoplamalar makonga iliqlik, tabiiylik va inson salomatligiga mos muhit yaratadi. O'quvchilar amaliy mashg'ulotlarda turli materiallar bilan ishlashni o'rganadi, ularning rang, tekstura va yorug'likni qabul qilish xususiyatlarini loyihaga qo'llash orqali estetik va ekologik jihatdan uyg'un interyer yaratadi.

Raqamli texnologiyalar va 3D modellash vositalari interyer loyihasini yanada innovatsion qiladi. O'quvchilar loyihani oldindan ko'rib, turli rang, shakl, tekstura va dekor elementlarini sinab ko'rish imkoniga ega bo'ladilar. Bu usul vizual tafakkur, kreativ qaror qabul qilish va ekologik materiallardan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, raqamli resurslar milliy va zamonaviy dekor elementlarini birlashtirish jarayonini soddalashtiradi va ijodiy jarayonni tezlashtiradi.

Pedagogik yondashuv interyer loyihalash jarayonida katta ahamiyatga ega. O'quvchilarni jamoaviy ishlashga o'rgatish, guruh loyihalari orqali ular bir-birining fikrini tinglash, ijodiy qarorlarni muhokama qilish va loyihani amalga oshirish jarayonida hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Jamoaviy yondashuv nafaqat ijodiy jarayonni boyitadi, balki o'quvchilarda mas'uliyat, muloqot va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi.

Foydalanuvchi ehtiyojlarini hisobga olish interyer loyihasining estetik va funksional sifatini oshiradi. Har bir makonning maqsadi va foydalanuvchi xatti-harakatlari loyihaga aks ettirilishi kerak. Ergonomika, xavfsizlik va qulaylikni hisobga olish o'quvchilarda professional dizayn yondashuvini shakllantiradi.

Makon psixologiyasi interyer dizaynida muhim rol o'ynaydi. Rang, yorug'lik, shakl va bezak elementlari foydalanuvchining kayfiyati va hissiy holatiga ta'sir qiladi. Iliq ranglar va yumaloq shakllar makonga iliqlik va qulaylik hissini beradi, sovuq ranglar va geometrik shakllar esa tartib va muvozanatni ta'kidlaydi. O'quvchilar bu printsiplarni loyihalash jarayonida sinab ko'rib, estetik va psixologik yondashuvni uyg'unlashtirishni o'rganadilar.

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Kreativ yondashuvni rag'batlantirish uchun o'quvchilarga eksperiment qilish imkoniyati berilishi kerak. Muvaffaqiyatsizlik va xatolar orqali o'rganish jarayoni o'quvchilarda mustaqil qaror qabul qilish, estetik baholash va ijodiy tafakkur ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, individual loyihalar o'quvchilarning shaxsiy estetik qarashlari va madaniy qadriyatlarini ifodalash imkonini beradi.

Bino ichki interyerini milliy va zamonaviy dekor elementlari asosida loyihalash o'quvchilar uchun estetik va madaniy o'sish, shuningdek, kreativ fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Amaliy mashg'ulotlar, raqamli texnologiyalar, jamoaviy va individual loyihalar orqali o'quvchilar interyer dizaynining barcha asosiy printsiplarini puxta o'rganadi va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi. Natijada, bino ichki interyerini loyihalash pedagogik va amaliy jihatdan muhim jarayon bo'lib, o'quvchilarda estetik did, kreativ tafakkur va madaniy qadriyatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Bino ichki interyerini milliy va zamonaviy dekor elementlari asosida loyihalash o'quvchilarda estetik did, kreativ tafakkur va madaniy qadriyatlarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Rang, shakl, tekstura va yorug'likning uyg'unligi makonning vizual va hissiy qiyofasini belgilaydi, foydalanuvchi uchun qulay, madaniy va estetik jihatdan boy muhit yaratadi.

Raqamli texnologiyalar va 3D modellash vositalari o'quvchilarga loyihani oldindan ko'rib, turli rang, shakl va dekor variantlarini sinab ko'rish imkonini beradi, bu esa vizual tafakkur, estetik idrok va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Jamoaviy va individual loyihalar esa o'quvchilarda mas'uliyat, muloqot va mustaqil fikrlashni shakllantiradi.

Shuningdek, interyer loyihalash jarayoni o'quvchilar uchun estetik va madaniy o'sish maydoni sifatida xizmat qiladi. Kreativ va estetik yondashuvlarni uyg'unlashtirish foydalanuvchiga qulay va estetik jihatdan boy makon yaratadi, milliy madaniyatni va zamonaviy dizayn tamoyillarini birlashtiradi, o'quvchilarda vizual tafakkur va amaliy dizayn ko'nikmalarini shakllantiradi. Natijada, bino ichki interyerini loyihalash pedagogik va amaliy jihatdan muhim jarayon bo'lib, o'quvchilarda estetik did, kreativ tafakkur va madaniy qadriyatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, A. (2018). **Interyer dizaynining zamonaviy tamoyillari.** Toshkent: San'at nashriyoti.
2. Qodirov, B. (2020). **Milliy bezak san'ati va zamonaviy interyer.** Toshkent: Madaniyat nashriyoti.
3. Islomova, D. (2019). **Bino ichki interyerida rang va shakl uyg'unligi.** Toshkent: Dizayn va san'at.

**O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR
TADQIQOTLAR-Jurnali
1-son. 3-qism. Noyabr-2025**

4. Akhmedov, S. (2021). **Amaliy bezak san'ati asoslari.** Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
5. Tursunov, E. (2022). **Interyer loyihalashda kreativ yondashuv.** Toshkent: Dizayn va innovatsiya.
6. Bayramova, N. (2020). **Raqamli texnologiyalar va interyer dizayni.** Toshkent: Ta'lim va san'at.
7. Shavdirov, S. A. (2024). **Tasviriy san'at va vizual tafakkur.** Navoi: Navoiy Davlat Universiteti nashriyoti.